

ningens Princip op til ny Behandling nu vilde jo være ganske ønsket og uoverkommeligt. Det vilde være det Samme, som at rejse en stor tom Demonstrationspolitik, atter at give Stene for Brød. Det er der aabenbart ingen Mening i, men det forholdes sig jo heller ikke saaledes. Forsfatningen af 1866 er ikke ubrugelig. Den er saa lidt ubrugelig, og disse Domme ere efter vor Mening saa uberettigede, at jeg i det Mindste for mit Bedkommende kan sige, og jeg tør vel sige for Flertallets Bedkommende, at vi ere enige i den Udtalelse, der, saa vidt jeg husker, saldt fra Ministerbordet ved Finantslovens 1ste Behandling, at Forsfatningen er ret brugelig, blot man havde været enig om at bruge den paa den Maade, den var ment, da den blev givet. Det er en Udtalelse, jeg ganske kan understøtte. Det er ganske vist, at Forsfatningen af 1866 er bygget paa, hvad man kalder et dualistisk Princip, i det Mindste til en vis Grad og endog paa en ret fremtrædende Maade. Der er vist næppe nogen europæisk Forsfatning, i det Mindste kender jeg ingen, der gennemfører, hvad man kan kalde det dualistiske Princip, saa yderlig som vor Forsfatning af 1866. Men det er jo ikke nogen Feil. Tværtimod, det er i et saadant lille Samfund som vort, et af de allermindste i hele Verden, havde jeg nær sagt, netop godt, at der er en Forsfatning, der værner om, at Staten bliver trængt ned, ikke engang Mindretallet. Det, det kommer an paa i et saadant lille Samfund, er jo herken, at der bliver administreret kraftig, eller at der bliver centraliseret, eller at der bliver gaaet i Spidsen eller samlet Kræfter til en Kamp med Udlandet eller andre saadanne Ting — det ligger i de store Staters, de store Samfundes Opgaver — nei det er vor Opgave at sørge for, at Alt, hvad der duer her i Landet, faaer Lov til at trives og vore, men det naar vi netop gennem en Forsfatning som Forsfatningen af 1866, der næsten ængstelig vaager over, at det Princip bliver gennemført og overholdt, at Intet sker her i Landet uden i Kraft af fri Forhandling og Overenskomst. Det er jo Principet i Forsfatningen af 1866, og det Princip har Forsfatningen søgt at naae gennem en Fremgangsmaade eller en Bestemmelse, som jeg ikke kan Andet end erkjende er fuldstændig vel gjenomtænkt og haade logisk og politisk fornuftig; idet nemlig man gav begge Tingene et saa forstjelligt Balgrundlag, en saadan gensidig stor Selvstændighed og saadanne udprægede konstitutionelle Rettigheder, at de hver for sig kunne gjøre Alt umuligt, netop fordi ingen af dem kan gjøre Noget muligt,

med mindre de blive enige. Det har vist sig allerbedst overfor Ministerspørgsmaalet. Sæet, at et af Tingene næger Finantsloven, saa vil jo enhver Regjering, der vil respektere Ordlyden af Grundlovens § 49, være nødt til at gaa sin Vej. Ethvert Ministerium vil altsaa kunne styrtes paa et Votum fra et af Tingene, men netop af samme Grund vil intet af Tingene kunne holde eller have noget som helst Ministerium. Paa alle Omraader er Forstaaelse mellem Tingene og en fri Overenskomst Grundlaget for Alt, hvad der skal ske her hjemme, for ethvert Kramstrid og for enhver virkelig politisk Udvikling. Det er Noget, som Forsfatningen af 1866 ikke blot har opstillet som sit Princip uden at være klar over, hvad et saadant Princip vilde føre til, men har opstillet med fuld Bevidsthed, fuld Erkjendelse af, at det vel kunde føre til Konflikt, at der maekt vel kunde opstaa Uoverensstemmelse mellem Tingene, der vilde frembringe politiske Konflikter, og det Konflikt af en meget alvorlig og saagaar af en farlig Natur. Det blev jo fremdraget under Forsfatningsdebatten saa skarpt og tydeligt, og at tale om, at det var Noget, man ikke dengang tænkte paa osv., strider ganske mod, hvad der dengang skete. Forsfatningen af 1866 har været sig fuldstændig bevidst, at det kunde føre til Konflikter, men den har lige saa vel været sig fuldstændig bevidst, at disse Konflikter vilde løse sig selv, forudsat, at man fra alle Sider var enig om at holde Forsfatningen, som den var ment og som den var skreven. Derfor f. Ex. det Tilfælde var indtraadt, at Folkethinget her havde stillet Krav om at faae hele Magten; og altsaa havde benyttet Finantsloven til at styrte et Ministerium; ja saa er der jo ingen Tvivl om, at efter Ordlyden i Forsfatningen af 1866, efter § 49, maatte Ministeriet gaa. Men vilde saa ikke hele Maaten være falden over i Folkethingets Hænder? Paa ingen mulig Maade. Følgen deraf vilde ganske simpelt være den, at der vel rimeligvis var kommet et udpræget Folkethingsministerium, men at Landstinget Dagen efter gjorde det Samme som Folkethinget havde gjort Dagen i Forveien, nemlig ved et Votum paa Finantsloven fastede Regjeringen og tvang den til at trække sig tilbage. Folkethingsregjeringen vilde jo selvfølgelig, naar den respekterede Ordlyden i § 49, være nødt til at gjøre ganske det Samme — den maatte gaa. Men hvad vilde Følgen deraf blive? Slet ikke det, som mange Politikere stadig med stor Dohindighed fortælle, nemlig, at der vilde blive spillet Bold med Ministeriet, som om det var noget Formasteligt. Den